

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

พุทธศักราช ๒๔๗๑

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกฯ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า โดยที่มิพระราชประสงค์จะทรงวางระเบียบข้าราชการพลเรือนให้เป็นที่เรียบร้อยในทางเลือกสรรผู้มีความรู้และความสามารถเข้ารับราชการเป็นอาชีพ ไม่มีกัณฑ์ด้วย การแสวงผลประโยชน์ในทางอื่น ส่วนฝ่ายข้าราชการก็ให้ได้รับประโยชน์

ยิ่งขึ้น เนื่องจากความสะดุ้งพร้อมด้วยข้าราชการซึ่งมีความ
สามารถและรอบรู้ในวิถีและอุบายของราชการ กับทั้งหน้าที่
และวินัยอันตนพึงรักษาเป็นนิตยกาล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้น
ไว้โดยชอบสมควรต่อไปนี้

ข้อความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า พระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๗๑

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน
พุทธศักราช ๒๕๗๑

มาตรา ๓ ตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัตินี้สืบไป ให้ยกเลิก
บรรดากฎหมายกฏและข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติ
ไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งแย้งกับบทแห่งพระราช
บัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้าราชการพลเรือน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับตั้ง
แต่งตั้งให้เข้ารับราชการในกระทรวงทบวงกรมแผ่นดินฝ่ายพล
เรือน เว้นข้าราชการฝ่ายตุลาการ และให้รวมทั้งข้าราชการ
ฝ่ายพลเรือนในกระทรวงการทหาร

ภาค ๑

กรรมการรักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๕ ให้มีกรรมการคนหนึ่ง ประกอบด้วย
เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ ๑ เสนาบดีกระทรวง
การต่างประเทศ ๑ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ๑ ทั้ง ๓ นี้
เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการซึ่งจะได้ทรงเลือก
ตั้งโดยคุณวุฒิอีก ๒ คน

กรรมการซึ่งทรงเลือกตั้งโดยคุณวุฒินั้น ให้อยู่ใน
ตำแหน่งคราวละ ๒ ปี เมื่อสิ้นกำหนดแล้ว จะทรงตั้งต่อไป
อีกคราวหนึ่งหรือหลายคราวก็ได้

มาตรา ๖ ในกรรมการทั้ง ๕ คนนี้ จะได้ทรงตั้งคน
หนึ่ง ให้เป็นนายก

มาตรา ๗ ให้มีเลขานุการของกรรมการคนหนึ่ง ซึ่ง
กรรมการจะได้เลือกตั้งขึ้น

มาตรา ๘ ให้กรรมการมีหน้าที่กำหนดหลักสูตรและจัด
การสอบไล่ผู้ที่สมัครจะเข้ารับราชการพลเรือน จัดการศึกษา
ของนักเรียนหลวงฝ่ายพลเรือนที่ส่งไปเล่าเรียนในเมืองต่าง
ประเทศ และรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ในอันที่จะปฏิบัติกรตามหน้าที่นั้น กรรมการ
จะเชิญเจ้ากระทรวงทบวงกรมมาปรึกษาหารือก็ดี จะเรียก
ข้าช้แจงก็ดี ตรวจทำเนียบระเบียบการและทะเบียนบัญชี
หรือเอกสารอย่างใดเพื่อรู้ข้อราชการในหน้าที่ของกรรมการ
ก็ดี จะเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีตำแหน่งในราชการ หรือเป็น
บุคคลภายนอกมาช่วยเหลือในหน้าที่ของกรรมการก็ดี บรรดา
ที่กล่าวมานี้อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของกรรมการ

มาตรา ๑๐ ในปลายปีหนึ่ง ๆ ให้กรรมการทำรายงาน
ขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา แสดงผลแห่งกิจการที่ได้ดำเนิน
ไปในปีที่ล่วงมาแล้วนั้น

มาตรา ๑๑ เพื่อปฏิบัติกรให้เป็นไปตามหน้าที่อันกำหนด
ไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการมีอำนาจออกกฎข้อบังคับ
ซึ่งเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้เป็นอันใช้
บังคับได้ และให้กรรมการมีอำนาจตั้งอนุกรรมการ เพื่อ
ดำเนินการบางสิ่งบางอย่างตามที่กรรมการจะได้ระบุมอบหมาย

ภาค ๒

ประเภทข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๑๒ ข้าราชการพลเรือนมี ๓ ประเภท คือ

(๑) ข้าราชการพลเรือนสามัญ

(๒) ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ

(๓) เสมียนพนักงาน

การตั้งข้าราชการเข้ารับตำแหน่งนั้น ถ้าเป็นตำแหน่งที่เทียบชั้นเจ้ากรมขึ้นไป ต้องได้รับพระบรมราชานุญาตก่อน นอกจากนั้นเจ้ากระทรวงเป็นผู้ตั้ง หรือมอบอำนาจให้หัวหน้ากรมเป็นผู้ตั้งก็ได้

หมวด ๑

ข้าราชการพลเรือนสามัญ

มาตรา ๑๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญ คือข้าราชการที่รัฐบาลได้เลือกสรร และตั้งแต่งตั้งตามระเบียบที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ แห่งภาค ๒ นี้

มาตรา ๑๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญแบ่งเป็น ๒ ชั้น คือ

(๑) ชั้นสัญญาบัตร ได้แก่ข้าราชการซึ่งมียศตั้งแต่รองอำมาตย์ตรี หรือซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเสมอด้วยรองอำมาตย์ตรีขึ้นไป

(๒) ชั้นราชบุรุษ ได้แก่ข้าราชการซึ่งมียศชั้นราชบุรุษ หรือซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเสมอด้วยราชบุรุษ

มาตรา ๑๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญ ในเวลาที่รับราชการอยู่จะได้รับพระราชทานเงินเดือนตามอัตราที่ได้พระ

เล่ม ๔๕ หน้า ๒๕๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๗๑

ราชทานพระบรมราชานุญาตไว้ และตามระเบียบของกรม
และกระทรวงที่รับราชการ

เมื่อออกจากราชการแล้ว มีทางจะได้รับพระราชทาน
บำเหน็จหรือบำนาญตามกฎหมายซึ่งว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๑๖ ผู้สมัครเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ต้อง
สอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือนได้ และก่อนที่จะเข้าสอบไล่
วิชาข้าราชการพลเรือนนั้น ผู้สมัครต้องแสดงให้เป็นที่พอใจ
กรรมการว่า เป็นบุคคลที่จะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) มีสัญชาติเป็นชาวสยาม

(๒) อายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี และไม่เกินกว่า ๔๐ ปี

(๓) ไม่เป็นผู้มีกายพิการทุพพลภาพ ไร้ความสามารถ
หรือจิตตผั่นเพื่อนไม่สมประกอบ ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีล
ธรรมอันดี ไม่เป็นคนมีหนี้สินพันตัว และไม่เป็นผู้ที่
เคยถูกไล่ออกมาแล้วจากทบวงการใด ๆ หรือเคยต้องโทษ
จำคุกโดยคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ
และความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

(๔) มีความรู้สามัญสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นแห่งหลักสูตร
ของรัฐบาลซึ่งกรรมการกำหนดไว้เป็นครั้งคราว หรือถ้าสอบ

ไล่ได้มาจากอื่นต้องเป็นชั้นที่รัฐบาลรับรองว่าเสมอด้วยชั้นที่
กรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ผู้สมัครต้องเสียค่าธรรมเนียมการสอบไล่
ตามอัตราที่กรรมการกำหนดแล้ว จึงจะมีสิทธิเข้าสอบไล่

มาตรา ๑๘ การสอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือนนั้น ให้
ใช้วิธีแข่งขัน ผู้สอบไล่ได้คะแนนสูงมีสิทธิที่จะได้รับเลือก
เข้ารับราชการก่อนผู้ได้คะแนนต่ำ

มาตรา ๑๙ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้ากระทรวงทำความติดต่อ
ตกลงกับกรรมการ เพื่อได้รับผู้ที่สอบไล่ได้แล้วและเป็น
บุคคลสมควรแก่หน้าที่ราชการในกระทรวงนั้น ๆ เข้ารับราชการ
ตามความต้องการ

ผู้สอบไล่ได้จะได้รับอนุญาตให้เลือกกระทรวงที่ตนสมัคร
จะเข้ารับราชการ แต่ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ความประสงค์ของ
ราชการเป็นใหญ่ ผู้ใดไม่ยอมรับราชการในกระทรวงซึ่ง
กรรมการกำหนดให้โดยความตกลงของเจ้ากระทรวง ให้
กรรมการถอนชื่อผู้นั้นออกเสียจากลำดับผู้สอบไล่ได้

มาตรา ๒๐ บุคคลดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๖, ๑๗, ๑๘
และ ๓ และมีวุฒิหรือลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

(๑) ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรจากมหาวิทยาลัย
ซึ่งรัฐบาลรับรองวิทยฐานะแล้วในวิชาประเภทที่กรรมการ
กำหนดไว้สำหรับข้าราชการพลเรือน หรือ

(๒) มีภูมิรู้ในวิชาเทคนิคสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่ง
ที่ใช้ความรู้ในวิชานั้น ๆ หรือ

(๓) ได้รับประกาศนียบัตรจากสำนักเรียนวิชาชั้น
สูงที่รัฐบาลรับรองสมัครเข้ารับราชการในตำแหน่งที่ใช้ความ
รู้ในวิชานั้น ๆ หรือ

(๔) ได้เคยรับราชการในตำแหน่งชั้นสัญญาบัตรมาแล้ว
จะยื่นฝ่ายทหารหรือพลเรือนก็ตาม และได้ออกจากราชการ
ไปโดยมิได้มีความผิด

ถ้าสมัครเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญและเจ้ากระทรวง
พอใจจะรับเข้าทำราชการ เมื่อกรรมการผู้รักษาพระราช
บัญญัตินี้ได้สอบสวนให้อนุมัติแล้ว ก็ให้รับได้โดยมิต้อง
สอบไล่

มาตรา ๒๑ ผู้สอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือนได้แล้ว
นั้น จะบรรจุเข้าตำแหน่งได้แต่ในตำแหน่งที่ไม่เกินกว่าชั้นต่ำ
ของชนราชบุตร

มาตรา ๒๒ ผู้ที่รัฐบาลรับเข้าทำราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยมีต้องสอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือน เพราะเป็นบุคคลมีวุฒิตั้งกล่าวมาในมาตรา ๒๐ อนุมาตรา ๑, ๒, ๓ นั้น ให้เจ้ากระทรวงบรรจุเข้าในตำแหน่งตามควรแก่วุฒิของผู้นั้น แต่ในเวลาแรกเข้ารับราชการต้องไม่เกินตำแหน่งซึ่งเทียบยศรองอำมาตย์เอก

บุคคลซึ่งกล่าวในมาตรา ๒๐ อนุมาตรา ๔ นั้น เมื่อกลับเข้ารับราชการครั้งหลัง ท่านว่ามีให้บรรจุเข้าในตำแหน่งเทียบสูงกว่าชั้นที่อยู่ เมื่อออกจากราชการครั้งก่อน

มาตรา ๒๓ ผู้เริ่มเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนตามวรรคในมาตรา ๒๑ หรือ ๒๒ นั้น ต้องทำการฝึกหัดไปก่อนเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖ เดือน และไม่เกินกว่า ๑ ปี ใ้ระหว่างนั้นให้ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าอัตราขั้นต่ำของตำแหน่งตามจำนวนที่เจ้ากระทรวงเห็นสมควร ห้ามมิให้รับเงินเดือนถึงเข้าขั้นต่ำของตำแหน่งจนกว่าจะพ้นเวลาฝึกหัด และจนกว่าเจ้ากระทรวงเห็นว่าผู้ที่มีความประพฤติกและมีความสามารถสมควรแก่ตำแหน่ง

มาตรา ๒๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นราชบุรุษ จะ

เลื่อนขึ้นเป็นชั้นสัญญาบัตรได้ต่อเมื่อผู้นั้นสอบไล่วิชาข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตรได้

- วิชาข้าราชการพลเรือนชั้นสัญญาบัตรนั้น ให้เจ้ากระทรวงสอบไล่เองโดยวิธีแข่งขันเฉพาะข้าราชการในกระทรวง แต่หลักสูตรที่จะสอบไล่ นั้นต้องได้รับอนุมัติของกรมการรักษาราชราชบัลลังก์

มาตรา ๒๕ ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นสัญญาบัตร จะเลื่อนตำแหน่งขึ้นได้ตามที่ผู้บังคับบัญชาเห็นสมควร โดยกำหนดเอาความสามารถ ความรอบรู้หน้าที่ราชการและอายุวุฒิในราชการเป็นประมาณ

แต่การเลื่อนตำแหน่งขึ้นไปสู่ตำแหน่งที่เทียบชั้นเจ้ากรม ~~ขึ้นไป~~ ต้องได้รับพระบรมราชานุญาตก่อนจึงจะเลื่อนได้

มาตรา ๒๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญ มีกำหนดยศดังนี้
ชั้นสัญญาบัตร

มหาอำมาตย์เอก

มหาอำมาตย์โท

มหาอำมาตย์ตรี

อำมาตย์เอก

อำมาตย์โท

อำนาจตรี

รองอำนาจตรีเอก

รองอำนาจตรีโท

รองอำนาจตรีตรี

ชั้นราชบุรุษ

ราชบุรุษ

การเทียบตำแหน่งและยศข้าราชการพลเรือนสามัญ ให้ใช้ตามตารางเทียบซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้สภาการคลังกำหนดไว้เป็นคราว ๆ

หมวด ๒

ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ

มาตรา ๒๗ ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ คือผู้มีวิชาพิเศษซึ่งรัฐบาลจ้างไว้ให้ทำภาระเฉพาะอย่างหรือชั่วเวลาจำกัด และข้าราชการฝ่ายรัฐพาณิชย์ ข้าราชการประเภทนี้มีสิทธิในเรื่องผลประโยชน์เพียงที่กำหนดไว้ในหนังสือสัญญาจ้าง ถ้าไม่มีหนังสือสัญญาจ้างก็เพียงที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติสำหรับข้าราชการประเภทนี้หรือที่กำหนดไว้ในระเบียบซึ่งกรมและกระทรวงผู้จ้างได้ตกลง

กับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งขึ้นและได้รับพระบรมราชานุญาตแล้ว

- มาตรา ๒๘ การรับคนเข้าเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญนั้น เมื่อเจ้ากระทรวงเห็นผู้ใดเหมาะสมแก่งานที่ประสงค์จะให้ทำ ให้นำไว้ได้โดยมิต้องสอบไล่

หมวด ๓

เสมียนพนักงาน

มาตรา ๒๙ เสมียนพนักงาน คือ ข้าราชการชั้นต่ำ ซึ่ง มีสิทธิจะได้รับเงินเดือนตามอัตราซึ่งกรมและกระทรวงผู้จ้าง รับผิดชอบกับกระทรวงพระคลังมหาสมบัติตั้งขึ้นไว้

มาตรา ๓๐ การรับคนเข้าเป็นเสมียนพนักงานนั้น ให้ อนุมัติตามบทบัญญัติมาตรา ๒๘ แต่ถ้าเจ้ากระทรวงใดประสงค์ จะสอบไล่เพื่อเลือกสรรข้าราชการ ก็ตั้งการสอบไล่สำหรับ กระทรวงของตนได้

ภาค ๓

วินัยข้าราชการพลเรือน

มาตรา ๓๑ ข้าราชการพลเรือนต้อง

(๑) อุทิศเวลาทั้งหมดของตนให้แก่ราชการ

(๒) รักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

(๓) เคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

(๔) ถือประโยชน์ของราชการแผ่นดินเป็นที่ตั้ง

(๕) ไม่กระทำกิจการใด ๆ อันอาจเสียเกียรติศักดิ์ของ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ข้าราชการพลเรือน อาศัยอำนาจ
หน้าที่ราชการ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม เพื่อหาผล
ประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือแก่ญาติมิตรของตน

มาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ข้าราชการพลเรือน

(ก) เป็นตัวกระทำการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทใด ๆ

(ข) กระทำการหาผลประโยชน์อย่างใด ๆ อันอาจเป็นเหตุ
ให้เสียความเที่ยงธรรมในตำแหน่งหน้าที่ของตน

มาตรา ๓๔ ในการปฏิบัติราชการ ห้ามมิให้กระทำการ
ข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน งดเว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาตเป็น
พิเศษชั่วคราว

มาตรา ๓๕ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งส่งในหน้าที่ราชการ
โดยชอบด้วยกฎหมายผู้อยู่ใต้บังคับจกต้องปฏิบัติตาม ถ้าไม่
เห็นพ้องด้วยจะเสนอความเห็นคัดค้านเป็นลายลักษณ์อักษร
ก็ได้ แต่ต้องเสนอทันที และเมื่อได้คัดค้านดังกล่าวมานั้น

แล้ว ผู้บังคับบัญชามีได้ส่งถอนหรือแก้คำสั่งที่ส่งไป ผู้อยู่
ใต้บังคับจักต้องปฏิบัติตาม

ภาค ๔

โทษผิดวินัย

มาตรา ๓๖ โทษผิดวินัยตามพระราชบัญญัตินี้มี ๔ สถาน
คือ

(๑) ไล่ออก

(๒) ลดตำแหน่งหรือลดชั้น

(๓) ตัดเงินเดือน

(๔) ดำเนินโทษเป็นลายลักษณ์อักษร

มาตรา ๓๗ การลงโทษสถานไล่ออกจากราชการนั้น ถ้า
เป็นตำแหน่งที่เทียบชั้นเจ้ากรมขึ้นไป ต้องได้รับพระบรม
ราชานุญาตก่อน ส่วนตำแหน่งต่ำกว่านั้น หรือการลงโทษ
สถานอื่น เจ้ากระทรวงมีอำนาจสั่งได้เองหรือมอบอำนาจให้
หัวหน้ากรมสังกัดได้

มาตรา ๓๘ โทษสถานไล่ออกนั้น ท่านกำหนดไว้
สำหรับพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) หักจรัญต่อหน้าที่ราชการ

(ข) กระทำผิด ถึงต้องรับ พระราชอาชญา จำคุกโดยคำพิพากษาไทยจำคุก เว้นแต่ความผิดฐานลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยฐานประมาท

(ค) มีหนี้สินส่วนตัว ถูกศาลสั่งให้เป็นคนล้มละลาย

(ฅ) ชักคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชาสั่งโดยชอบด้วยราชการ และการชักคำสั่งนั้นเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ

(ง) ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในหน้าที่ราชการ

(จ) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

มาตรา ๓๕ ข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำความผิดวินัยอันได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ ถึง ๓๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ - ะเท่าไม่ถึงที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๔ ไซ้ ท่านว่าข้าราชการพลเรือนผู้นั้นทำความผิดต้องระวางโทษลดตำแหน่ง ลดขั้น ตัดเงินเดือน หรือตำหนิโทษเป็นลายลักษณ์อักษรตามแต่ผู้ลงโทษจะเห็นสมควร

การลงโทษฐานผิดวินัยดังกล่าวมาข้างต้นนี้ ความผิดครั้งหนึ่งท่านห้ามมิให้ลงโทษลดตำแหน่ง หรือลดชั้น มากกว่าตำแหน่งหนึ่งหรือชั้นหนึ่ง หรือตัดเงินเดือนมากกว่าเดือนหนึ่ง

มาตรา ๔๐ การลงโทษข้าราชการฝ่ายตำรวจภูธร ตำรวจนครบาลนั้น จะใช้ระเบียบการลงโทษตามที่กำหนดไว้ใน

พระราชบัญญัตินี้ หรือจะใช้ระเบียบการลงโทษเป็นอาชญา
วินัยตำรวจ ตามที่จะได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้
เจ้ากระทรวงผู้บังคับบัญชาออกกฎข้อบังคับไว้แต่อย่างใดอย่าง
หนึ่งก็ได้สมควรแก่พฤติการณ์

มาตรา ๔๑ การลงโทษข้าราชการพลเรือนซึ่งรับราชการ
ในกระทรวงการทหารนั้น จะลงโทษตามที่กำหนดไว้ในพระ
ราชบัญญัตินี้ หรือจะลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยยุทธวินัยโดยอาศัย
บทบัญญัติในพระธรรมนูญศาลทหารก็ได้

ภาค ๕

ปกิณณกะ

มาตรา ๔๒ ข้าราชการพลเรือนจะย้ายสังกัดกระทรวงได้
ต่อเมื่อทางราชการสั่งให้ย้าย

มาตรา ๔๓ ผู้ที่ได้เคยรับราชการมาแล้ว และได้ออก
จากราชการโดยมิได้มีความผิดประการใดนั้น ถ้าเจ้ากระทรวง
ประสงค์จะเรียกกลับเข้ารับราชการ และกรรมการรักษาพระ
ราชบัญญัตินี้ ตรวจประวัติเห็นมีคุณสมบัติความสามารถเหมาะสม
แก่ตำแหน่งที่ทางราชการประสงค์จะบรรจุแล้วไซ้ จะเรียก
กลับเข้ารับราชการอีกก็ได้

มาตรา ๔๔ เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดมีกรณีดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ ถ้าเจ้ากระทรวงเห็นว่าจะให้คงอยู่ในหน้าที่ระวางไต่สวนหรือพิจารณาจะเป็นการเสียหายแก่ราชการไซ้ จะสั่งพักหน้าที่ราชการระวางนั้นก็ได้

มาตรา ๔๕ การให้พักหน้าที่ราชการนั้น ท่านให้พักตลอดเวลาที่ไต่สวนและพิจารณา เมื่อไต่สวนและพิจารณาแล้ว ถ้าปรากฏว่าผู้ที่ถูกสั่งให้พักมิได้กระทำความผิดและไม่มีมลทินความผิดเลย ต้องให้ผู้นั้นกลับคืนที่ตำแหน่งเดิม ถ้าปรากฏว่าถึงแม้การไต่สวนและพิจารณาจะไม่ได้ความเป็นสัจย์ว่า ผู้ที่ถูกสั่งให้พักได้กระทำความผิด แต่ก็ยังมีมลทินอยู่ ให้เจ้ากระทรวงใช้ความพินิจ ถ้าเห็นว่าจะให้กลับเข้ารับราชการอีก อาจเสียหายแก่ราชการ ก็ไม่ต้องให้กลับเข้ารับราชการ หรือถ้าเห็นว่าผู้นั้นยังอาจจะเป็นประโยชน์แก่ราชการในตำแหน่งประเภทอื่นใดที่เสมอ หรือต่ำกว่าตำแหน่งเดิม จะให้กลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเช่นนั้นก็ได้

มาตรา ๔๖ เงินเดือนของผู้ที่ถูกสั่งให้พักหน้าที่ราชการดังกล่าวมานั้น ให้ปฏิบัติการตามกฎหมายที่กระทรวง

พระคลังมหาสมบัติ ว่าด้วยเงินเดือนระวางต้องคดีอาชญา
ซึ่งไข้อยู่ในเวลานั้น

มาตรา ๔๗ ผู้ใดรู้สึกว่าไม่สามารถจะรับราชการต่อไป
จะขอเวนคืนตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นลายลักษณอักษรก็ได้
แต่ถ้าเจ้ากระทรวงเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการจะ
หน่วงเหนี่ยวไว้เป็นเวลาไม่เกินปีหนึ่งก็ได้

ผู้ซึ่งปรากฏแก่เจ้ากระทรวงว่าจะไม่ทำประโยชน์ให้แก่
ราชการได้ควรแก่ตำแหน่งเพราะหย่อนความสามารถก็ดี เพราะ
มีความบกพร่องในจรรยาอันควรแก่ศักดิ์แห่งตำแหน่งก็ดี ถ้า
จะขอให้อยู่ในตำแหน่งต่อไปอาจเสียราชการไซ้ เจ้า
กระทรวงจะบอกให้คืนตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ ปลดจาก
ราชการก็ได้

ผู้ต้องออกจากราชการหรือต้องปลดจากราชการตั้งแต่วัน
ถ้าเป็นผู้อยู่ในลักษณะที่จะได้บำเหน็จบำนาญตามที่บัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญที่ไข้อยู่ในเวลานั้น ก็มีสิทธิ
ที่จะได้บำเหน็จบำนาญ

มาตรา ๔๘ เมื่อทางราชการเห็นสมควรให้ผู้ใดออกจาก
ราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ จะปลดผู้นั้นจากราชการใน

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๕ หน้า ๓๑๑

ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญที่ให้อยู่ในเวลานั้นก็ได้

มาตรา ๔๕ การออกจากราชการตามความในมาตรา ๔๗
และ ๔๘ นั้น ถ้าเป็นข้าราชการอยู่ในตำแหน่งที่เทียบชั้น
เจ้ากรมขึ้นไป ต้องได้รับพระบรมราชานุญาตก่อน

ประกาศมาณวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๔๗๑
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน